

od osoba koje se lažno predstavljaju, pa taj natječajni uvjet nismo isticali kao bitan. Nismo očekivali ni da će nam takav osobenjak poslati stotine prijedloga pod različitim imenima i adresama. Zbog toga sada pravilima natječaja pridružujemo još dva – predlagatelji moraju svoje prijedloge potpisati svojim pravim imenom i prezimenom, a primiti ćemo najviše pet prijedloga od jednoga predlagatelja.

Od ta su 173 prijedloga u užu izbor izabrane 33 riječi, ali i te riječi ili ne odgovaraju kriterijima natječaja (nisu zamjene za tuđice) i/ili za pojmove njima imenovane imamo uvriježene nazive pa nove riječi ne bi imale upotrebnost. Nije se mogla izabrati ni jedna, a kamoli tri najbolje riječi – Povjerenstvo nije željelo izabrati neodgovarajuće riječi samo da bi natječaj imao pobjednika.

OSOBNIK

ako je Jezikovu čitateljstvu već poznato, nagrada na Natječaju za najbolju novu riječ u 2009. nije dodijeljena. Prispjelo je mnogo prijedloga, među najboljima je bila riječ *osobnik*, zamjena za višočlani naziv *osobni identifikacijski broj*. Na žalost nije mogla biti prihvaćena jer ju je već bio predložio Stjepan Babić u Fokusu 16. siječnja 2009. To, međutim, nije razlogom da se OIB ne zamijeni *osobnikom*. Dapače, bila bi šteta da dobra riječ propadne, a ostane akronim.

Kada se nakon Babićeva prijedloga raspravljalo o *osobniku*, navodilo se višeznačje kao moguća preprjeka da riječ uđe u opći optjecaj. Naime, u suvremenom hrvatskom strukovnom jeziku riječ *osobnik* već ima svoje mjesto u pravu i leksikografiji, označujući u prvom kakav dokument ili ispravu s

Natječaj se nastavlja, za 2010. godinu primat će se prijedlozi do 22. prosinca 2010. – na taj je dan rođendan dr. Ivana Šretera. Pozivamo čitatelje da se jave na natječaj, pravila natječaja ostaju ista – uz ograničenje od pet riječi, a molimo sve predlagatelje da se potpišu svojim pravim imenom i prezimenom.

Među prijedlozima pojavila se riječ *osobnik*. Prepoznaje se u njoj prava riječ u pravi trenutak. Uvodi se OIB – osobni identifikacijski broj što nije s jezičnoga gledišta dobro, tako važan i čest pojam, a označen kraticom ili trorječnim nazivom. Treba jedna riječ, a najboljom se činio *osobnik*. Riječ ipak nije mogla biti proglašena najboljom, a zašto je tomu tako objašnjava Nataša Bašić u članku *Osobnik koji slijedi*.

Uredništvo

osobnim podatcima, a u drugom popis osoba s osnovnim podatcima.

U pravu se *osobnik* pojavljuje:

- a) u zatvorskom sustavu – u čl. 18. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje pritvora (NN, 135/99) kao naziv za osobni dosje u koji zatvorska uprava prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvoreniku;
- b) u zračnom prometu – u čl. 12. Pravilnika o uvjetima kojima mora udovoljavati osoblje kabinske posade zrakoplova (NN, 6/00) kao naziv za službeni dokument operatora zrakoplova u koji se upisuje svako osposobljavanje člana kabinske posade.

U leksikografiji se *osobnikom* u temeljnoj razdiobi leksikonske ili enciklopedijske grude naziva popis osoba uvrštenih u abecedarij, za razliku od *pojmovnika* koji obuhvaća popis strukovnih pojmova. Ovisno o naravi

leksikonsko-enciklopedijskoga djela *osobnici* mogu biti opći, nacionalni i strukovni.

U Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža” izrađen je za potrebe zavodskih nacionalnih izdanja veliki Hrvatski osobnik u obliku elektroničke baze s osnovnim podacima (prezime, ime, nadnevcima rođenja i smrti, zanimanje, područje, izvori) za više od 40 000 Hrvata, a obuhvaća razdoblje od doseobe do naših suvremenika.

Javnosti je poznat i opsegom nevelik (89 str.) Osobnik crkvenih odličnika, župnika, upravitelja svetišta, kapelana i redovnica u Mariji Bistrici, koji je sastavio i 1998. objelodanio u Mariji Bistrici Petar Rogulja.

Inače je riječ *osobnik* zabilježena u Rječniku JAZU (sv. 9., Zagreb, 1925.) u značenju 'privatan čovjek' (homo privatus), privatnik, a preuzeta je iz Stulićeva rječnika, što upućuje na njezinu starinu. Namjesto *osobnika* poslije se u tom značenju pojavljuje *posebnik* i njegov ženski mocijski parnjak *posebnica*

kao oznaka za manjega privatnoga poduzetnika/poduzetnicu.

Osobnik je također poznat u pravnom nazivlju NDH kao naziv za službeni dokument s osobnim podacima državnih i javnih službenika (prezime i ime, ime oca/majke; vjera, narodnost; nadnevak, mjesto, općina i država rođenja; službovanje; bračno stanje).

Među suvremenim govornicima hrvatskoga jezika mogu se čuti, doduše rijetko, i oni koji naglasno i značenjski razlikuju *òsobnik* (isprava) i *osòbnik* (popis osoba).

Višeznačnost ne bi trebala utjecati na izbor riječi osobnik kao zamjembence za OIB. U jeziku je višeznačnost česta pojava i vrlo rijetko otežava komunikaciju. Tako bi trebalo biti i u ovom slučaju: u općem bi jeziku *osobnik* zamijenio OIB, a u strukovnim jezicima, pravnom i leksikografskom, označivao bi ono što i dosad označuje, ispravu/dokument s osobnim podacima te popis osoba s osnovnim podacima.

Nataša Bašić

HRVATSKI JEZIK PRED ULASKOM U EUROPSKU UNIJU

djel za jezikoslovlje Matice hrvatske priredio je 22. travnja 2010. u Matičnoj palači u Zagrebu Okrugli stol pod naslovom: Hrvatski jezik pred ulaskom u Europsku Uniju. Zanimanje je javnosti bilo veće od organizatorova predmnijevanja, pa je dio slušateljstva morao biti smješten u predvorje male dvorane, u kojoj je skup održan. Na Okruglom stolu govorili su Marin Andrijašević (Što znamo o babilonskoj Europskoj Uniji?), Suzan Šarčević (Izobrazba prevoditelja i terminologa za potrebe prevođenja zakonodavstva EU i za rad u europskim institucijama), Jasminka Novak

(Izobrazba prevoditelja za prevođenje pravne stečevine Europske Unije i za rad u njezinim institucijama), Neda Erceg (Hrvatski jezik na portalu Europske Unije), Josip Silić (Kako pristupiti hrvatskom standardnom jeziku – policentristički ili strukturalistički), Mirko Peti (Politička odluka sa štetnim jezikoslovnim posljedicama), Barbara Kryžan-Stanojević (Europeizacija „europskih” i „neeuropskih” jezika), Jagoda Granić (Europa u hrvatskoj jezičnoj politici: jezične manjine) i Anita Peti-Stantić (Zakon i/ili jezična kultura: Ima li jezične politike u Hrvatskoj?), a izostala su dvojica najavljenih izlagača, Ivo Žanić (Bojimo li se sebe ili drugih (i kojih)) i Mate Kapović (Jezik neoliberalne vulgate i Europska Unija).